

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ

... و انّ الاخره هی دار القرار ...

و پیمان دنیا...

خانه آرامش است

۲۴۲۷۵

مرکز خدمات درمانی خراسان
تهت مرکز

بسمه تعالی

□ دانشگاه علوم پزشکی کرمانشاه □
دانشکده پزشکی

۱۳۷۸ / ۲ / ۲۷

پایان نامه
برای دریافت درجه دکترا در طب

موضوع:

بررسی اپیدمیولوژیک هفتاد مورد

خودسوزی بستری شده در بخش سوختگی بیمارستان امام خمینی «ره» کرمانشاه

در طی ۶ ماهه نخست سال ۱۳۷۶

□ استاد راهنما □

جناب آقای دکتر رضا طبیبی

نگارش:

پیمان پاکزاد

زمستان ۷۶

1209/2

۲۴۲۷۵

تقدیم به :

پدر و برادرم،

.... و به مادرم که در جوارش درس محبت و

دوست داشتن را آموختم .

تقدیم به :

استاد عزیزم جناب آقای دکتر طیبی ،

بپاس راهنمایی ، محبت و مصاحبتی که

بر من روا داشتند.

تقدیم به :

استاد عزیزم جناب آقای دکتر امامی رضوی، که
سیمای علم را بنور ایمان مزین نموده‌اند.

و به:

آقای دکتر راهی بخاطر صبر و تلاش درسکوتشان،
آقای دکتر عیوضی برای صداقت و اخلاصشان،
و استاد زنگنه بپاس صفای دل ایشان.

با تشکر فراوان از کلیه دوستانی که همواره رهین منتشان بوده و آنی ..

.. از یادشان نخواهم کاست .

بعلاوه لازمست تا از زحمات دوست فرهیخته و ورجاوندم ، جناب آقای فروغی ، ریاست محترم کتابخانه مرکزی بیمارستان طالقانی، جناب آقای مهندس منصور رضایی که در آنالیز آماری مساعدت بسیاری فرمودند و نیز جناب آقای دکتر بیژن کبودی که در واپسین لحظات ، اگر لطفشان گامی چند پیش نمینهاد، این مقصد و مهم میسر نمیشد، تشکر کنم .

چکیده

در طی نیمه نخست سال ۱۳۷۶، بیماران بستری شده در بخش سوختگی بیمارستان امام خمینی (ره) کرمانشاه که بر طبق اعتراف خود یا همراهشان اقدام به خودسوزی کرده بودند مورد مصاحبه و ارزیابی قرار گرفتند. هدف از انجام این مصاحبه‌ها بررسی وضعیت اپیدمیولوژیک این دسته از بیماران بود. در این مطالعه موارد مشکوک و غیرقطعی و موارد عدم رضایت خود یا خانواده بیمار از مطالعه حذف شده و در نهایت ۷۰ نفر مورد بررسی قرار گرفتند. این بررسی یک مطالعه توصیفی می‌باشد. یافته‌های مطالعه از این قرار می‌باشد:

* ۷۸٪ کسانی که خودسوزی کرده‌اند زن (۵۵ نفر) و تنها ۲۱/۴٪ (۱۵ نفر) مرد می‌باشند.

* بیشترین موارد در گروه سنی ۲۰-۲۹ سال به میزان ۳۷/۲٪ (۲۶ نفر) و در مرتبه بعد گروه سنی

۱۰-۱۹ سال ۳۲/۹٪ (۲۳ نفر) بود. حداقل سن ۱۲ سال و حداکثر ۷۰ سال بود.

* سن متوسط جمعیت مورد مطالعه ۲۶/۸ سال و سن متوفیان بطور متوسط ۲۷/۴ سال بود.

* ۳۴/۳٪ از جمعیت مورد مطالعه بیسواد، ۲۷/۱٪ با تحصیلات ابتدایی، ۲۲/۹٪ تحصیلات

راهنمایی و ۱۴/۳٪ تحصیلات متوسطه داشتند.

در گروه بیسوادان متوفی ۸۳/۳٪ (۲۰ نفر) زن و ۱۶/۷٪ (۴ نفر) مرد بودند.

* از نظر شغلی بیشترین موارد خودسوزی در بین زنان خانه‌دار (۶۵/۷٪) و بعد کارگران ساده

(۱۲/۹٪) حادث شده بود.

* ۵۱/۵٪ از افراد سوختگی بیش از ۶۰٪ داشتند (۲۱/۴٪ بالاتر از ۹۰٪ سوختگی داشتند)

* ۶۷٪ بیماران تعداد فرزند یا خواهر برادر بیش از ۲ نفر داشتند.

* ۴۵/۷٪ از تراکم جمعیت در خانواده شکایت داشتند بعلاوه ۵۱/۲٪ از متوفیان محیط زندگی

متراکم و پرجمعیت داشتند.

* ۵۷/۱٪ از بیماران وضع تغذیه خوبی نداشته‌اند.

* ۷۲/۹٪ برای اولین بار دست به خودکشی زده‌اند.

* ۸۴/۳٪ هیچ بیماری زمینه‌ای نداشتند.

* تنها ۲۵/۷٪ (۱۸ نفر) دوره درمان بیمارستانی را طی کرده و در مقابل ۶۱/۴٪ (۴۳ نفر) فوت

نمودند.

* متوسط روزهای بستری برای کل جمعیت ۷/۲۷ روز، برای جمعیت متوفی ۴/۷۲ روز و برای

ترخیصی‌ها ۱۴/۶۶ روز بود.

فهرست

I	کلام آغاز
۱	مقدمه
۲	طرح تحقیق
۴	تاریخچه تحقیق
۴	سؤالات تحقیق
۶	خودکشی
۱۰	اپیدمیولوژی خودکشی
۱۱	وضعیت خودکشی در ایران
۱۲	روشهای خودکشی
۱۳	عوامل زمینه ساز خودکشی
۱۵	نقش تقلید
۱۷	خودکشی از دیدگاه دین
۲۰	اسلام و خودکشی
۲۳	خودسوزی
۲۶	مقالات خارجی
۲۸	بحث و نتیجه گیری
۳۶	کلام آخر
۳۸	منابع و ضمائم

کلام آغاز

ستایش و آفرین مَر یزدان کیهان دار را، آفریدگار جهان و دارنده‌ی زمین و آسمان، گرداننده و رواننده‌ی ستارگان و درودی بر بهترین و مهتَرین پیغامبران، محمدِ مصطفیٰ، و بر اهل بیت و یارانش، گزیدگان و پاکان.

... اما هیچ کس هست از برادرانِ من که چندان، سَمع عاریت دهد که طَرفی از اندوهِ خویش با او بگویم، مگر بعضی از این اندوهانِ من تحمّل کند به شرکتی و برادری؟- که دوستی هیچ کس صافی نگردد تا دوستی از مَشوبِ کدورت نگاه ندارد. و این چنین دوستِ خالص کجا یابم؟- که دوستی‌های این روزگار چون بازرگانی شده است. آن وقت بر دوستی شوند که حاجتی پدید آید، و مُراعاتِ این دوست فرو گذارند- چون بی‌نیازی پدید آید.

شهاب‌الدین یحیی‌ی سهروردی

- و بدانک در عالم هیچ جسمی نیست که آفریدگار عز و جل آفرید، نیکوتر از آتش. صورتیست

مطلق و نه محصور و نه مرکب و اکال و ممتنع، و کس را تمکین ندهد تا ویرا امساک کند-

- و بدانک آتش، همه حیوانات دوست دارند. و اگر کسی خواهد عجایب بیند، در صحرا به شب،

آتشی برافروزد و صبر کند تا، جانوران مختلف را بیند کی به نظاره آتش آیند.

و از این سبب چراغ را در پیش طفل دارند تا با وی مناغات کنند، و نشاط در دل وی آورد و

زبانش را بگشاید. و باشد که طفل را رنجی بود خفی و نالد و گرید و پستان در نگیرد و خوابش نگیرد

در شب، چون مادر چراغی باز گیرد، بدان بیارامد و ساکن گردد-

عجایب المخلوقات و غرایب الموجودات،

محمد بن محمود بن احمد طوسی، قرن ۶ هجری

بی شک همه روزگاری چونان پرومته‌ای کوچک (Promethee: الهه یونانی که آتش را از

زئوس دزدید و به انسان هدیه کرد) بدور از چشم پدر (و بی توجه به داستان آن کودک که با آتش

بازی کرد و شب در جایش-) کبریت را ربوده و آتش افروخته‌ایم. ترس از آتش، اکتسابی است. پدر و

مادر کودک را از نزدیک شدن به آتش و بازی کردن با آن باز می‌دارند و می‌ترسانند. ازینرو چون

ترس از آتش ریشه اجتماعی (خانوادگی) دارد، پس مسأله شناخت آتش، همان مسأله نافرمانی، و این

عقدۀ پرومته است: آرزوی دانستن به اندازه پدر و استادمان و حتی بیشتر.

و اما عقدۀ امپدوکل (Empedokles: نمایشنامه‌ای اثر هولدرلین / Holdrlin)، عقدۀ ایست

مرکب از صفات دوگانه و متضاد و منسوب به آتش، معجونی که در آن عشق به آتش و ترس از آتش،

شور حیات و سودای مرگ بهم آمیخته‌اند.

باری، آتش، عنصری از عناصر اربعه، همواره منشأ خیال‌پردازی‌ها و فلسفه‌بافی‌های دوگانه بوده

است، آتش تنها پدیده‌ایست که آشکارا جامع اضداد و گردآورنده خیر و شر است: هم در بهشت

می‌درخشد و هم در دوزخ می‌سوزد، گاه نرمی و مهربانی و گاه درشتی و سختی، از سویی مایه لذت است و از سوی دیگر موجب عقوبت و محنت، در عین حال راحت است و عذاب، پیوند دهنده روح است و جسم، آتش نخستین پدیده‌ایست که انسان ماقبل تاریخ به آن اندیشیده است و برای شناختنش کوشیده. زیرا این میل به شناخت آتش، همراه با میل اوست به دوست داشتن و عشق ورزیدن. آتش اجاق، بی‌گمان، نخستین موضوع خیال‌پردازی انسان و از همان آغاز، نماد آرامش و دعوت به آسایش بوده است. اما علاوه بر آن، آتش نمایشگر صیوروت و تناسب زمان و ناپایداری جهان و رسیدن از فنا به بقاست. این خیال‌پردازی سازنده آن عقده‌ایست که در آن عشق به آتش و ترس از آتش، غریزه حیات و غریزه مرگ بهم آمیخته‌اند. آنچه فانی است، در شعله‌های آتش می‌سوزد و شگفت اینکه این فنا، القاکننده اندیشه ابدیت و بقاست، زیرا مرگ تام و تمام، یعنی مرگی که هیچ نشانه و اثری از خو بجای نمی‌نهد (سوختن در آتش) نوید می‌دهد که انسانی فانی خاکی به حیات مینوی پس از مرگ خواهد پیوست. عقده‌های مربوط به آتش نیز به علت صفات متضاد آتش، دوگانه‌اند، یعنی هم برانگیزنده بیماریهای روانی هستند و هم آفریننده شعر و به قول کارل گوستاو یونگ: «آتش یک عقده نوعی و ازلی و پربار است».

مقدمه :

طرح تحقیق (مقدمه، بیان، مساله)

تنهادر آمریکا سالانه جمعیتی بالغ بر سی هزار نفر در نتیجه خودکشی جان خود را از دست میدهند و براساس آخرین مطالعات ۱/۴٪ مرگ ها منسوب به خودکشی است. دراین میان روش ارجح ارتکاب به خودکشی در ایالات متحده استفاده از سلاح گرم، دارو و حلق آویز نمودن و در مرحله بعد پرتاب از ارتفاع است. متأسفانه در کشور ما آمار و ارقام درستی در این زمینه موجود نمیباشد، اما مطالعات محدود انجام شده مبین تفاوت فاحش با آمارها و نسبت هایست که درکتب مرجع پزشکی ذکر میگردد، بعلاوه اینکه وسیله شایع برای نیل به مرگ در کشور ما براساس بعضی پژوهشهای صورت گرفته آتش و در درجات بعدی مصرف سموم و دارو و بعد حلق آویز نمودن است.

باتوجه به آنچه گفته بخش سوختگی بیمارستان امام خمینی (ره) کرمانشاه پذیرای تعدادی زیاد از بیمارانیست که مرتکب خودکشی و عبارتی خودسوزی شده اند. از تبعات این سانحه عمدی، هزینه بالایست که بر اقتصاد خانواده و جامعه تحمیل شده و مضافاً اینکه ظرفیت بالایی از تخت های بیمارستانی به اشغال این بخش از بیماران در می آید که ساده ترین جنبه آن عدم امکان سرویس دهی به آن بخش از جامعه است که در طی سوانح نیاز به بستری و دریافت خدمات بهداشتی - درمانی پیدا می کنند.

بر همین اساس نگارنده بر آن شد که بمنظور درک و برداشت صحیح تر راجع به این مسئله (خود سوزی) پایان نامه تحصیلی خود را به تحریر درآورد. دراین تحقیق عامل مورد مطالعه بیمارانی هستند که به اعتراف و اقرار خود و همراهشان اقدام به خود سوزی کرده اند و بدنبال آن در بخش سوختگی بیمارستان امام خمینی (ره) شهرستان کرمانشاه بستری شده اند. چگونگی انجام پژوهش به اینصورت بود که توسط چند مصاحبه گر، بیماران بستری، مورد مصاحبه حضوری و رو در رو قرار گرفته و در صورتیکه حال عمومی بیمار اجازه مصاحبه را نمیداد، از همراه وی مصاحبه بعمل می آمد و در صورت شک به انجام خودسوزی، مورد از لیست نهایی حذف می شد. این مصاحبه گاه در طی چندین نوبت و به فراخور حال عمومی بیمار انجام می شد. نهایتاً اینکه

پژوهش یاد شده که در نیم سال اول سال ۷۶ صورت گرفت با هدف تعیین متغیرهای فردی نظیر جنس ، سن ، تحصیلات و در صد سوختگی ، وضع تاهل ، تراکم جمعیت در خانواده ، وضعیت اقتصادی ، سابقه خودکشی ، تهدید به خودکشی ، علت و زمینه خودکشی ، بیماری زمینه ، سرانجام (مرگ ، ترخیص) و طول مدت بستری بیمار صورت گرفت تا از این راه اپیدمیولوژی خود سوزی که نوع بسیار حاد، نادر و خشنی از ارتکاب به خودکشی در دنیا است مشخص شده ، در سیاستگذار یهای بهداشتی مورد استفاده واقع شود .